

A szakképzésért és szakoktatásért felelős európai miniszterek, valamint az Európai Bizottság Nyilatkozata,
a szakképzés és szakoktatás terén folyó kiemelt európai együttműködésről
Koppenhága, 2002. november 29 – 30.

“A Koppenhágai Nyilatkozat”

Az évek során az oktatás és képzés területén folyó európai szintű együttműködés döntő szerepet játszott a jövő Európája társadalmának létrehozásában.

A legutóbbi évtizedben Európában végbement gazdasági és társadalmi fejlődés mindinkább kiemelte az oktatás és képzés európai dimenziójának szükségességét. Ezen túl az áttérés egy olyan, tudásalapú gazdaságra, amely az egyre több, és a korábbinál jobb munkahely és a nagyobb fokú társadalmi kohézió biztosítása mellett képes a fenntartható gazdasági növekedésre, új kihívásokat támaszt az emberi erőforrások fejlesztése szempontjából.

Az Európai Unió bővítése egy új dimenzió, valamint számos kihívás, lehetőség és követelmény megjelenését jelenti az oktatás és képzés területén folyó munkában. Különösen fontos, hogy a csatlakozó országok már a kezdetektől fogva partnerként integrálódjanak az európai szintű oktatási és képzési kezdeményezésekkel kapcsolatos jövőbeni együttműködésbe.

Az európai oktatási és képzési programok folyamatos fejlesztése kulcsfontosságú tényező az európai szintű együttműködés bővítésében.

Az 1999. júniusában elfogadott felsőoktatásról szóló Bolognai Nyilatkozat új, fokozott európai együttműködés kezdetét jelentette ezen a területen.

Az Európai Tanács lisszaboni csúcserkekezletén 2000. márciusában elismerte az oktatásnak a gazdasági és társadalompolitikák szerves részeként betöltött fontos szerepét, amely Európa világszintű versenyképessége növelésének eszköze és a társadalmaink kohézióját, valamint állampolgáraink átfogó fejlődését biztosító garancia. A csúcserkekezlet azt a stratégiai célt határozta meg az Európai Unió számára, hogy az Unió váljon a világ legdinamikusabb, tudásalapú gazdaságává. A minőségi szakképzés és szakoktatás fejlesztése ennek a stratégiának kritikus és szerves része, különös tekintettel a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem elősegítésére, valamint a társadalmi kohézió, mobilitás, foglalkoztathatóság és versenyképesség javítására.

Az Európai Tanács 2001. márciusában megrendezett stockholmi csúcserkekezletén aláírt, a „Képzési és oktatási rendszerek konkrét rövid távú jövőbeni célkitűzései”-ről szóló jelentés meghatározta azokat az új területeket, ahol európai szintű közös lépésekre van szükség a lisszaboni csúcson elfogadott célkitűzések elérése érdekében. Ezek a területek a jelentés három stratégiai célkitűzésén alapulnak, melyek: az oktatási és képzési rendszerek minőségének és hatékonyságának javítása az Európai Unión belül, az oktatási és képzési rendszerek hozzáférhetővé tétele mindenki számára, valamint az oktatási és képzési rendszerek megnyitása a szélesebb világ számára.

Barcelonában 2002 márciusában az Európai Tanács jóváhagyta a Célkitűzésekről szóló jelentés nyomán követéséről szóló Munkaprogramot, amely arra hív fel, hogy az Európai oktatás és képzés 2010-ig világszerte alkalmazott minőségi referenciává váljon. Ezen túl a jelentés további lépések megtételére szólít fel az oklevelek és képesítések átláthatóságát biztosító eszközök bevezetésére, beleértve a Bolognai folyamathoz hasonló, a szakoktatás és szakképzés területére alkalmazott intézkedések elősegítését.

A Barcelonában kapott felhatalmazásra reagálva az Európai Unió Tanácsa (Oktatás, Ifjúságügy és Kultúra) 2002. november 12-én elfogadott egy határozatot a szakoktatás és szakképzés területén megvalósítandó kiemelt együttműködésről. Ez a határozat felkéri a Tagállamokat, valamint a Bizottságot, hogy feladatköreiken belül vonják be a tagjelölt országokat, az Európai Szabadkereskedelmi Társulás Európai Gazdasági Térségről szóló megál-

lapodásához társult országokat, valamint a társadalmi partnereket a szakoktatásban és a szakképzésben kialakítandó intenzívebb együttműködés előmozdításába.

Az élethosszig tartó tanulásra és mobilitásra vonatkozó stratégiák alapvető fontosságúak a foglalkoztathatóság, az aktív állampolgárság, valamint a személyes fejlődés elősegítése, illetve a társadalmi kirekesztettség csökkentése szempontjából¹. Egy tudásalapú Európa kialakítása, valamint annak biztosítása, hogy az Európai munkaerőpiac mindenki számára nyitva álljon, óriási kihívás az európai szakoktatási, oktatási és képzési rendszerek, valamint minden érintett fél számára. Szükséges, hogy ezek a rendszerek folyamatosan alkalmazkodjanak a társadalom fejlődéséhez és változó igényeihez. A szakoktatás és szakképzés terén megvalósuló fokozott együttműködés jelentősen hozzájárul majd az Európai Unió sikeres bővítésének biztosításához, valamint a Lisszaboni Európai Tanács által meghatározott célkitűzések végrehajtásához. Ezen együttműködés támogatásában fontos szerepet játszik a Cedefop és az Európai Képzésért Alapítvány (European Training Foundation).

A társadalmi partnereknek a társadalmi-gazdasági fejlődésben betöltött létfontosságú szerepe tükröződik mind az európai társadalmi dialógus kontextusában, mind az Európai Társadalmi Partnereknek a szaktudás és szakképzettség élethosszig tartó fejlesztését megcélzó intézkedéseinek kerettervezetében, amelyet 2002 márciusában fogadtak el. A társadalmi partnerek minden szinten nélkülözhetetlen szerepet játszanak a szaktudás és szakképesítés fejlesztésében, érvényesítésében és elismerésében, valamint partnerek az e területen megvalósítandó kiemelt együttműködés előmozdításában.

A szakoktatás és szakképzés terén megvalósuló fokozott együttműködés során megvalósuló legfontosabb prioritások a következők:²

E prioritásokra alapozva célunk növelni az önkéntes kooperációt a szakoktatásban és a szakképzésben, a kölcsönös bizalom, valamint a szakértelem és szakképzettségek átláthatóságának és elismerésének elősegítése céljából, így módon hozva létre a mobilitás növelésének alapját, és mindenki számára biztosítva az élethosszig tartó tanulási lehetőséget.

Európai dimenzió

- Az európai dimenzió erősítése a szakoktatásban és a szakképzésben azzal a céllal, hogy szorosabb együttműködések alakuljanak ki a mobilitás, az intézmények közötti együttműködések, társulások és egyéb nemzetek közötti kezdeményezések megkönnyítése és elősegítése terén. A fentiek célja az Európai oktatási és képzési terület profiljának nemzetközi kontextusban történő javítása, a célból, hogy Európát világszerte, mint a tanulók referenciáját ismerjék el.

Átláthatóság, információ és útmutatás

- A szakképzésben és a szakoktatásban az átláthatóság növelése az információk eszközök és hálózatok megvalósításán és racionalizálásán keresztül, beleértve az olyan meglévő eszközök egyetlen hálózatba történő integrálását, mint az Európai Szakmai Önéletrajz, a bizonyítványokhoz és oklevelekhez csatolandó mellékletek, a közös európai nyelvi vonatkoztatási rendszer, valamint az EUROPASS.
- Olyan politikák, rendszerek és gyakorlatok erősítése, amelyek a tagállamokban minden oktatási, képzési és foglalkoztatási szinten támogatják az információnyújtást, útmutatást és tanácsadást - különös tekintettel a tanuláshoz, szakoktatáshoz és szakképzéshez történő hozzáféréssel kapcsolatos kérdésekre, valamint a szaktudások és szakképzettségek áthelyezhetőségére és elismerésére - az európai állampolgárok foglalkozásbeli és földrajzi mobilitásának elősegítése céljából.

¹ Az Európai Unió Tanácsa (Oktatás és Ifjúságügy) által 2002. június 27-én elfogadott, az élethosszig tartó tanulásról szóló határozatban megfogalmazott prioritások

² Az Európai Unió Tanácsa (Oktatás, Ifjúságügy és Kultúra) által 2002. november 12-én elfogadott, a szakoktatásban és szakképzésben megvalósítandó kiemelt európai együttműködés elősegítéséről szóló határozatban megfogalmazott prioritások

A szaktudások és szakképzettségek elismerése

- Annak vizsgálata, hogyan lehet elősegíteni az egyes országok között és különböző szinteken a szaktudások és/vagy szakképzettségek átláthatóságát, összehasonlíthatóságát, áthelyezhetőségét és elismerését referenciaszintek, közös képesítési elvek, valamint közös intézkedések kialakításával, beleértve egy kredit transzfer rendszert a szakoktatásban és szakképzésben.
- A szaktudás és szakképzettség fejlesztésének növekvő támogatása szaktudás szinten, az együttműködés és koordináció erősítésével, különösen azokéval, amelyek a társadalmi partnereket érintik. Ezt a megközelítést számos Közösségi, bilaterális és multilaterális alapú kezdeményezés illusztrálja, beleértve azokat is, amelyeket a különböző szektorokban a szakképesítések kölcsönös elismerésének céljával fogalmaztak meg.
- Közös elvrendszer kialakítása a nem formális és formális tanulás érvényesítése terén az egyes országokban a különböző szinteken létező megközelítések közötti nagyobb kompatibilitás kialakítása céljából.

Minőségbiztosítás

- Az együttműködés elősegítése a minőségbiztosítás területén, hangsúlyozva a modellek és módszerek cseréjét, valamint közös minőségi kritériumok és elvek kialakítását a szakoktatásban és szakképzésben.
- A szakoktatás és szakképzés minden formájára vonatkozóan nagy hangsúly helyeződjön a tanárok és oktatók tanulási szükségleteire.

A szakoktatás és szakképzés terén megvalósuló fokozott együttműködést a következő elvek támasztják alá:

- Az együttműködésnek az Európai Tanács által 2010-ben meghatározott, a részletes munkaprogrammal és a Célkitűzésekről szóló jelentés nyomán követésével összhangban álló, elérendő célon kell alapulnia, melynek célja, hogy biztosítsa a koherenciát az Európai Unió Tanácsa (Oktatás, Ifjúságügy, Kultúra) által meghatározott célkitűzésekkel.
- Az intézkedéseket önkéntes alapra kell helyezni, és alapvetően alulról fölfelé irányuló együttműködéssorán kellene kialakítani azokat.
- A kezdeményezéseknek az állampolgárok és a felhasználói szervezetek szükségleteire kell irányulniuk.
- Az együttműködéseknek nem szabad kirekesztőnek lenniük, és be kell vonniuk a tagállamokat, a tagjelölt országokat, az Európai Szabadkereskedelmi Társulás Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásához társult országokat valamint a társadalmi partnereket.

A jelen nyilatkozat nyomán követését a következők szerint kell biztosítani a szakoktatásban és szakképzésben kiemelt Európai együttműködés hatékony és sikeres megvalósítása érdekében:

1. A szakoktatásban és szakképzésben a kiemelt együttműködés megvalósítása fokozatosan integrálandó része legyen a célkitűzésekről szóló jelentés nyomán követésének. A Bizottság ki fogja fejezni ezt az integrált megközelítést a az Európai Miniszterek Tanácsának (Oktatás, Ifjúságügy, Kultúra) szóló jelentésében, a célkitűzésekről szóló jelentés elkészítésére vonatkozó időhatárokon belül. A cél az, hogy teljes mértékben integrálni lehessen a szakoktatásban és szakképzésben kialakítandó kiemelt együttműködés nyomán követési munkáit a célkitűzésekről szóló jelentés nyomán követésével.
2. A már meglévő bizottsági munkacsoport, amely a célkitűzésekről szóló jelentés nyomán követésén belül működő munkacsoportokéhoz hasonló státuszt fog kapni, és amelynek tagjai a jövőben a tagállamokból, az Európai Szabadkereskedelmi Társulás Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásához társult országokból, tagjelölt országokból és az európai társadalmi partnerektől fognak származni, folytatja a munkáját a célból, hogy biztosítsa a szakoktatásban és szakképzésben kialakítandó kiemelt együttműködés hatékony megvalósítását és koordinálását. A szakképzésért felelős Főigazgatók informális találkozói, melyek nagyban hozzájárultak ezen kezdeményezés elindításához 2001-ben Bruges-ben, fontos szerepet

fognak játszani a nyomon követési munka hangsúlyos pontjainak kialakításában, valamint a munka élénkítésében.

3. E kereteken belül a jelen és a 2004. év között a kezdeti hangsúlyok olyan konkrét területekre helyeződnek, ahol a munka már folyamatban van, tehát folyik az egyetlen átláthatósági rendszer, a szakoktatásban és szakképzésben a kredit transzfer valamint a minőségre vonatkozó eszközök kialakítása. Az egyéb területek, amelyek haladéktalanul be fognak kerülni a célkitűzésekről szóló jelentés nyolc munkacsoportban és egy indikátor csoportban megszervezett nyomon követési munkáinak teljesen integrált részeként, a következők: élethosszig tartó útmutatás, nem formális tanulás, valamint a szakoktatásban és szakképzésben a tanárok és oktatók nem formális tanulása és képzése. A fenti intézkedések nyomán elért haladás szintén része lesz az 1. pontban említett Bizottsági jelentésnek.

A szakoktatásért és szakképzésért felelős miniszterek és az Európai Bizottság megerősítették annak a szükségességét, hogy vállalni kell a jelen nyilatkozatban meghatározott intézkedésekre vonatkozó célkitűzéseket és prioritásokat, valamint részt kell venni a szakoktatásban és szakképzésben megcélzott kiemelt együttműködés kereteiben, beleértve a társadalmi partnereket is. Két év múlva a következő találkozó feladata az előrehaladás felmérése, valamint a prioritásokkal és stratégiákkal kapcsolatos tanácsok megfogalmazása lesz.